

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено значення аналізу фінансових результатів в управлінні підприємством, розглянуто його основні напрями, розроблено регресійну модель впливу факторів на фінансовий результат КП "Полтавський м'ясокомбінат" та виявлено шляхи збільшення прибутку даного підприємства.

Аннотация. Исследовано значение анализа финансовых результатов в управлении предприятием, рассмотрены его основные направления, разработана регрессионная модель влияния факторов на финансовый результат КП "Полтавский мясокомбинат" и выявлены пути увеличения прибыли данного предприятия.

Annotation. The article examines the importance of financial results analysis in enterprise management, its directions, developed a regression model of factors influence on the financial results of Public Utility Corporation "Poltava Meat Plant" and offered the ways to increase the profit of this enterprise.

Ключові слова: фінансовий результат, аналіз, прибуток, економіко-математичне моделювання, рівняння регресії, фактори, ефективність.

В умовах ринкової економіки прибуток характеризує ефективність діяльності підприємств, є кінцевим позитивним результатом господарської діяльності, джерелом формування державного бюджету, основою для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень. У зростанні прибутку зацікавлені як підприємство, так і держава. У зв'язку з цим ефективне управління прибутком підприємства потребує виважених управлінських рішень, які можна прийняти на основі аналізу факторів, що на нього впливають, та правильного порядку його формування.

Серед науковців, які приділяли значну увагу дослідженню методик аналізу фінансових результатів, можна виділити таких: Балабанов І. Т., Беристайн Л. А., Ковальов А. П., Лахтіонова Л. А., Мец В. М., Савицька Г. В., Савчук В. Т., Стоянова О. С. та ін.

Метою дослідження є вдосконалення аналізу фінансових результатів Колективного підприємства "Полтавський м'ясокомбінат".

Фінансовий результат є одним із найважливіших економічних показників, який узагальнює всі результати господарської діяльності і надає комплексну оцінку її ефективності.

Основним узагальнюючим показником, що забезпечує фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, є прибуток. Складність даної економічної категорії визначається сукупністю сутнісних граней, які він відображає, та великою кількістю важливих функцій, які він виконує. Прибуток є наслідком різноспрямованого руху грошових потоків, що характеризуються доходами і витратами підприємства. Доходи і витрати як взаємопов'язані чинники утворення прибутку підприємства мають досліджуватися на всіх етапах їх формування [1].

Місце і роль аналізу фінансових результатів у системі управління підприємством обумовлюється потребою в повній та об'єктивній інформації щодо стану та динаміки фінансових відносин у ході виконання бізнес-планів. Первинна інформація надходить із бухгалтерського обліку, який забезпечує постійне збирання, систематизацію та узагальнення облікових даних. Разом із тим управління фінансами потребує інформації щодо характеру змін в економіці підприємства і тенденціях його розвитку, яка формується у підсистемі фінансового аналізу [2].

Як правило, у якості першого етапу аналізу прибутку підприємства віддається перевага оцінюванню динаміки його складу і структури, тобто горизонтальному та вертикальному аналізу на підставі даних фінансової звітності. Горизонтальний порівняльний аналіз використовується для визначення абсолютних і відносних відхилень показників, що досліджуються, від базових. За допомогою вертикального порівняльного аналізу визначається структура економічних явищ і процесів шляхом визначення питомої ваги частин у загальному цілому або співвідношення частин цілого між собою [3].

Однак за абсолютним досліджуванним показником прибутку неможливо зробити об'єктивні та ґрунтовні висновки, тому практичну цінність із позиції методичного забезпечення оцінки ефективності управління фінансовими результатами має аналіз відносних коефіцієнтів результативності і встановлення їх взаємозв'язку з іншими фінансовими показниками підприємства за допомогою факторного аналізу. Під факторним аналізом розуміється методика комплексного та системного вивчення та вимірювання впливу факторів на величину фінансового результату [1].

Для детального аналізу фінансових результатів, прогнозування можливих ситуацій, пошуку резервів збільшення прибутку важливе значення набуває економіко-математичне моделювання.

Економіко-математичне моделювання є універсальним інструментом аналізу та дослідження виробничих і

фінансово-господарських процесів та явищ. Широке використання математичних методів є важливим напрямом удосконалення економічного аналізу, який підвищує ефективність діяльності підприємств та їхніх підрозділів.

Основними причинами швидкого поширення методів економіко-математичного моделювання є різке ускладнення сучасної економічної практики, викликане високим рівнем розвитку виробництва, зростанням темпів науково-технічного прогресу, вимогами підвищення ефективності використання природних ресурсів [4].

Вивчаючи формування та динаміку прибутку, доводиться спостерігати прояв різнобічного впливу на нього різноманітних факторів, які взаємодіють між собою й перебувають у так званих кореляційних взаємозв'язках і залежностях [5]. Тому створення економіко-математичної моделі при обробці статистичних даних із застосуванням кореляційно-регресійного методу займає важливе місце в аналізі фінансових результатів.

Регресійний аналіз проводиться на основі побудованого рівняння регресії і визначає внесок кожної незалежної змінної у варіацію досліджуваної (прогнозованої) залежної змінної величини.

У процесі дослідження була побудована лінійна множинна регресійна економіко-математична модель на основі вихідних даних КП "Полтавський м'ясокомбінат". Розрахунки цих показників проводились на основі фінансової звітності, а саме форми № 1 та 2. Період дослідження – 2007 – 2011 рр.

В якості залежного показника (у) виступає розмір чистого прибутку, факторами-аргументами є: коефіцієнт поточної ліквідності (x1), коефіцієнт фінансової стабільності (x2), коефіцієнт зносу основних засобів (x3), коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (x4).

При побудові залежності у від незалежних змінних x1, x2, x3, x4 слід провести перевірку факторів на значущість. При цьому вилучається з моделі фактор x4 як незначущий у даній моделі. Отримане рівняння регресії має такий вигляд:

$$y = -1092,29 + 849,356 \times x1 + 88,3353 \times x2 - 2576,33 \times x3.$$

На основі побудованої моделі можна зробити висновок, що об'єм чистого прибутку знаходиться в прямій залежності від коефіцієнтів поточної ліквідності та фінансової стабільності (зростання незалежного фактора спричиняє зростання залежної змінної), тоді як коефіцієнт зносу основних засобів перебуває в оберненій залежності, тобто зі зростанням фактора-аргумента залежна змінна збільшується і навпаки.

Коефіцієнт поточної ліквідності дає загальну оцінку прогнозної платоспроможності підприємства та характеризує загальну ліквідність [3]. Постійне зниження даного коефіцієнта на аналізованому підприємстві означає зростаючий ризик неплатоспроможності та кризовий характер стану ліквідності. Це, у свою чергу, призводить до зростання збитків.

Наступним фактором, який впливає на чистий прибуток, є коефіцієнт фінансової стабільності. За аналізований період значення даного показника знижується, що свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про певне зниження фінансової стійкості. Це призводить до зростання збитків підприємства, що аналізується.

На величину збитків за даними моделі впливає ступінь зношеності основних засобів. Зростання коефіцієнта зносу призводить до зменшення кількості придатних до подальшого використання основних фондів та свідчить про погіршення їх технічного стану, що негативно впливає на фінансовий результат.

Також слід зазначити, що отримана модель дає можливість будувати прогнозні тенденції зміни рівня прибутковості при зміні незалежних факторів, що сприятиме підвищенню ефективності системи управління. При цьому необхідно пам'ятати, що ефективність та точність даного прогнозу залежать від змін зовнішнього середовища.

Роль аналізу фінансових результатів полягає в тому, що він є однією з найважливіших функцій менеджменту, на основі якої реалізуються принципи об'єктивності та ефективності управління підприємством. Застосування економіко-математичних моделей при аналізі є дієвим механізмом визначення пріоритетних факторів, що впливають на рівень прибутковості підприємства у конкретних умовах сучасного господарювання.

На КП "Полтавський м'ясокомбінат" покращення фінансових результатів можливе за рахунок: підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства, зниження залежності від зовнішніх кредиторів, грамотної побудови ділових відносин із постачальниками, покупцями, постійного проведення аналізу ринку, оновлення основних засобів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом основних засобів, а також дебіторської та кредиторської заборгованостей КП "Полтавський м'ясокомбінат".

Наук. керівн. Мозгова Л. О.

Література: 1. Любушин Н. П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия : учебн. пособ. для вузов / Н. П. Любушин, В. Б. Лещева, В. Г. Дьякова ; под ред. проф. Н. П. Любушина. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 471 с. 2. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу [Електронний ресурс] / Купалова Г. І. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/13340203/ekonomika/statistichna_zvitnist_pidpriyemstva.pdf. 3. Савицкая Г. В. Экономический анализ : учебник / Г. В. Савицкая. – 8-е изд., перераб. – М. : Новое издание, 2003. – 640 с. 4. Івашенко Г. А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства : навч. посібн. / Г. А. Івашенко, П. М. Куліков. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 109 с. 5. Грабовецький Б. Є. Економічне прогнозування і планування : навч. посібн. / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.